

BAC 2021

Barem de evaluare și de notare Proba scrisă la profilul ARTE, disciplina *Istoria artelor plastice*

Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate prin barem. Nu se acordă fracțiuni de puncte. Se punctează oricare alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor. Nota finală se calculează prin convertirea punctajului în note, conform unei scheme. Se pot reprezenta, după caz, schițe și desene în pix sau stilou cu cerneală albastră.

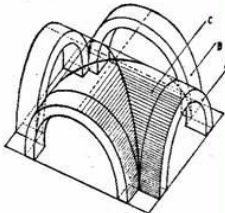
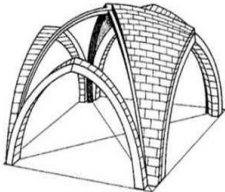
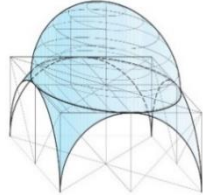
SUBIECTUL I (19 puncte) Legi și canoane ale artei antice

Nr. d/o	Item	Scor	Răspunsuri corecte/posibile
1.	<i>Determină ramura artelor plastice în care se încadrează operele din imaginile a), b), c):</i>	1p. pentru răspunsul corect. Total 1 punct	a), b), c) Sculptură
2.	<i>Stabilește căror culturi aparțin operele de artă prezentate în imaginile a), b), c):</i>	Câte 1p. pentru fiecare denumire corectă. Total 3 puncte	a) Mesopotamia/cultura akkadiană b) Grecia antică c) Egiptul antic
3.	<i>Identifică denumirea corespunzătoare pentru fiecare operă de artă:</i>	Câte 1p. pentru fiecare denumire corectă. Total 3 puncte	a) <i>Stela Victoriei lui Naram-Sin</i> b) <i>Călăreții în galop, Friza Panateneelor</i> c) <i>Paleta lui Narmer</i>
4.	<i>Realizează o descriere succintă a fiecărei opere. Vei descrie tematica și modalitatea de reprezentare a formei și a spațiului plastic:</i> a)	2p. pentru descrierea temei; 1p. pentru descrierea modalității de reprezentare a formei; 1p. pentru descrierea spațiului plastic. Total 4 puncte	<i>Stela Victoriei lui Naram-Sin.</i> Numele lui Naram-Sin se traduce „Regele celor patru sferturi”, însemnând „Conducătorul lumii”. Stela lui Naram-Sin comemorează victoriile regelui asupra populațiilor din Zagros. Reprezentarea zeilor ca imagini de stele apar în vârful stelei. Faptul că Naram-Sin a băgat o suliță prin gâtul unui inamic ar putea indica actul unui sacrificiu pentru zei. Poziția lui Naram-Sin în relațiile cu zeii de sus și cu oamenii de dedesubt este deosebit de semnificativă – el este la jumătatea distanței dintre soldații săi (simpli muritori) și zei. Nu numai că el însuși este un zeu pe pământ, ci și intermediarul oamenilor dintre ei și ceilalți zei. Regele are, numeroase însemne, care semnifică statutul și autoritatea sa: casca cu coarne, anterior purtată doar de zei, arată statutul său de zeu și poartă numeroase arme, sulițe și un arc. Naram-Sin este cea mai proeminentă figură, mai înaltă decât soldații săi disciplinați, reprezentați sub el, urcând muntele, în timp ce el calcă pe unul dintre dușmanii săi căzuți, alții cer milă. Reprezentare simbolică cu intenții de sugerare a tridimensionalității spațiului.
	b)	2p. pentru descrierea temei; 1p. pentru descrierea modalității de reprezentare a formei; 1p. pentru descrierea spațiului plastic.	Friza sculpturală <i>Călăreții în galop</i> de pe templul Partenon, Fidias, ne oferă o idee clară a caracteristicilor constituirii unui relief clasic. Friza este decorată cu numeroase figuri de oameni care umblă, călăresc cai sau merg în care, transportă coșuri cu daruri sau animale de sacrificiu etc., întreaga friză are o unitate ritmică și plastică: friza începe cu scene de pregătire a călăreților pentru procesiune; mișcările calme ale tinerilor; care își leagă sandalele sau curăță caii; cai, care stau pe picioarele posterioare. Șirul călăreților în galop ne prezintă o varietate infinită de mișcări similare, dar nu repetitive ale unor figuri individuale, diferite ca aspect, motivul mișcării se dezvoltă tot mai rapid, începe procesiunea, apoi încetinește, figurile

		Total 4 puncte	se mișcă mai aproape, fuzionându-se sau spațiul dintre ele se extinde. Ritmul asemănător valului pătrunde întreaga friză. Reprezentare mimetică, conform idealului frumuseții clasice a grecilor.
c)		2p. pentru descrierea temei; 1p. pentru descrierea modalității de reprezentare a formei; 1p. pentru descrierea spațiului plastic. Total 4 puncte	Paleta lui Narmer este sculptată sub formă de scut, realizată în timpul Vechiului Regat al Egiptului. Este cea mai veche reprezentare monumentală a oricărui faraon: sculpturile de pe paletă prezintă evenimente din viața regelui Narmer, considerat conducătorul fondator al Egiptului dinastic. Paleta lui Narmer are reprezentat pe o fațetă glorificarea puterii faraonului, autoritatea lui suverană; pe cealaltă fațetă sunt prezentate teme simbolice cu caracter mitologic aranjate pe registre etajate; paleta Narmer, este o manifestare a unei imagini comune între conducători: regele învingându-i pe dușmanii săi, motivul acesta a rămas un simbol important în regate vechi, mijlocii și noi și este, fără îndoială, un simbol mondial al conducătorilor. Figurile sunt reprezentate conform legii frontalității, spațiul simbolic, reprezent prin etajare.

SUBIECTUL II (23 puncte)

Edificii și tipologii

Nr. d/o	Item	Scor	Răspunsuri corecte/posibile
1.	<i>Încercuiește litera din dreptul enunțului corect.</i>	Câte 1p. pentru fiecare răspuns corect. Total 4 puncte	a); c); d); e)
2.	<i>Identifică cărui stil aparțin sistemele de acoperire prezentate în imaginile de mai jos:</i>	Câte 1p. pentru fiecare răspuns corect. Total 3 puncte	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-start;"> <div style="text-align: center;"> <p><i>Stilul romanic</i></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><i>Stilul gotic</i></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><i>Stilul bizantin</i></p> </div> </div>
3.	<i>Prezintă o descriere succintă a evoluției sistemelor de acoperire utilizate în cadrul arhitecturii religioase medievale.</i>	Pentru fiecare stil (total 3 stiluri) se vor acorda câte 2p. Total 6 puncte	<p>Stilul bizantin – Biserici, mănăstiri. <i>sistemele de acoperire</i>: șarpanta aparentă, <i>Sant'Apollinare Nuovo, Sant'Apollinare in Classe</i>, Ravenna; cupola: <i>Mausoleul lui Teodoric</i>, Ravenna; cupola pe pandantive: <i>Sfânta Sofia</i>, Constantinopol</p> <p>Stilul romanic – biserici, mănăstiri. <i>Sistemul de acoperire</i>: în funcție de materialul folosit, era șarpanta aparentă (lemn) și bolta romanică (piatră), <i>Mănăstirea de la Cluny</i></p> <p>Stilul gotic – catedrale. <i>Sistemul de acoperire</i>: utilizarea arcului frânt, ascuțit (obținut din intersecția a 2 segmente de cerc) care permite o acoperire mai îngustă decât arcul semicircular; utilizarea bolții arcuite pe carcasă de ogive și nervuri; boltă sprijinită pe 2 arcuri diagonale care se intersectează în „cheia bolții”; <i>Notre Dame</i>, Paris</p>
4.	<i>Realizează o analiză comparativă a modificărilor</i>	<i>Se vor acorda puncte pentru fiecare stil, după cum urmează:</i>	Stilul bizantin – planul bazilical, plan central, plan în cruce greacă, plan în cruce latină, octogonal; s-a simțit nevoia creării unui tip nou de așezământ religios care să permită primirea unui mare număr de credincioși în incinta bisericilor; cel mai bine răspundea exigențelor tipul de bazilică acoperită de o cupolă, părțile componente ale planului bazilical bizantin: absidă, transept, naos/nava centrală, 2 nave laterale, pronaos/nartex, ezonartex, exonartex și atrium. Ex. Vechea Bazilică

	<i>survenite asupra planului bazilical din diferite stiluri europene medievale, argumentând răspunsul prin intermediul unui edificiu semnificativ pentru fiecare stil.</i>	câte 1 p. pentru prezentarea modificărilor planului; total 3 p. Câte 1 p. pentru un exemplu prezentat corect: total 3p. 3p.+3p.= 6p. Total 6 puncte	<i>Sf. Petru</i> , Roma; <i>Catedrala Sfânta Sofia</i> , Constantinopol. Stilul romanic – planul bazilical. Elementele componente: o navă centrală, 2-4 nave laterale, 1-2 transepte, absidă, absidiole, deambulatoriu. Ex. catedralele din Toulouse, Mainz, Worms. Stilul gotic – planul bazilical. Datorită noului sistem de acoperire, bazat pe arcul frânt și bolta în cruce pe ogive, prezența arcelor butante la exterior, care înlocuiesc contraforții masivi și zidurile cu greutate excesivă; s-au construit edificii mai înalte, mai zvelte, cu pereți ușori, perforați de ferestre mai mari decorate cu vitralii, prevăzute cu retrageri succesive, cu portaluri monumentale, cu rozase pe fațade și cu turnuri fleșă foarte elansate. Planul catedralei devine mai omogen și mai integrat față de cel romanic. Ex. Catedrala din Amiens, Chartres, Paris, Köln.
5.	<i>Distinge principalele diferențe între arhitectura gotică și renașcentistă, prezentând câte o operă de referință pentru fiecare stil.</i>	Câte 1p. pentru identificarea diferențelor, total 2p.; câte 1p. pentru fiecare exemplu, total 2p. Total 4 puncte	Două dintre elementele caracteristice ale arhitecturii gotice sunt bolta în arc frânt, sau ogiva și arcul de susținere al ogivei, așa numitul arc butant. Un al treilea element definitoriu, care apare la multe clădiri gotice, nefiind însă omniprezent, este rozeta, prezentă atât în basoreliefurile cât și în alte forme ornamentale. Ex.: Saint Denis, Nore Dame, Paris, Amiens, Reims. Dimensiunea verticală a clădirilor. Goticul flamboiant, adică goticul târziu, a fost faza de apogeu artistic a goticului care s-a remarcat prin exagerarea abundenței detaliilor, în parte pentru a diminua greutatea pe care clădirile gotice o impuneau. Arhitectura renașcentistă. Formele geometrice s-au reconsiderat: pătratul și cercul pentru plan, cubul și cilindrul pentru edificii. Este căutată simplitatea. Filippo Brunelleschi folosește Secțiunea de Aur în construcția capelei familiei Pazzi (<i>Capella dei Pazzi</i>) de la Florența. În arhitectura Renașterii se pot deosebi două tendințe. Primă tendință este caracterizată prin folosirea formelor de expresie ale antichității. Construcțiile clare și armonice ale lui Donato Bramante. Se folosesc ca elemente de construcție coloanele, pilaștrii, capitelurile, frontonul triunghiular, arcadele, preluate din tratatul de arhitectură al lui Vitruviu („ <i>De architectura</i> ”, sec. I î.Hr.), la care se adaugă cupolele. Fațadele sunt concepute ținându-se seamă de simetrie și ordine. A doua tendință, proprie mai ales țărilor nordice, îmbină elementele antice cu tradițiile stilului medieval, în care predomină liniile verticale combinate cu ogivele gotice. Se adaugă ornamente și arabescuri (în Spania). Exemple: în Franța, aripa de vest a palatului Luvru din Paris (1550-1558), realizată de Pierre Lescot; în Germania, castelul din Heidelberg și primăria din Augsburg, construită de Elias Holl. Cele mai importante centre ale Renașterii rămân totuși Roma și Florența unde arhitectura renașcentistă a atins apogeul odată cu construirea Catedralei Sfânta Maria din Florența și a Bazilicii Sfântul Petru din Roma.

SUBIECTUL III (20 puncte)

Relația între formă și conținut

Nr. d/o	Item	Scor	Răspunsuri corecte/posibile
1.	<i>Identifică denumirea și autorul fiecărei opere prezentate în imaginile a), b), c):</i>	Câte 1p. pentru fiecare denumire corectă a operei; Câte 1p. pentru fiecare nume a autorului. Total 6 puncte	a) 3 Mai 1808. Împușcarea revoluționarilor madrileni , Francisco Jose de Goya b) Predarea cheilor orașului Breda , Diego Velazquez c) Triumful morții , pictor Pieter Brugel cel Bătrân
2.	<i>Determină ordinea cronologică a</i>	Câte 1p. pentru fiecare răspuns corect.	c); b); a)

	<i>stilurilor în care se încadrează operele respective:</i>	Total 3 puncte	
3	<i>Identifică fenomenul comun reprezentat în cele trei opere.</i>	2p. pentru identificarea fenomenului comun Total 2 puncte	Comun: reprezentarea scenelor istorice/politice/războiul
4.	<i>Analizează maniera de reprezentare a aceluiași fenomen în operele propuse:</i> a)	1p. pentru descifrarea manierei; 2 p. pentru elucidarea fenomenului comun; Total 3 puncte	3 Mai 1808, Împuşcarea revoluţionarilor madrileni, pictor-Francisco Jose de Goya - manieră îndrăzneată de pictură, bazată pe contraste puternice de lumină și culoare; Goya s-a străduit să redea oroarea nemiloasă a violenței prin antagonismul între disperarea victimelor și lipsa de milă a soldaților. Pictură istorică, forța dramatică a operei a făcut ca să fie considerat un simbol al tuturor războaielor . În prim plan stau întinși la pământ cadavre scâldate în sânge. Printre condamnați, îngenunchează un bărbat, care își expune pieptul gloanțelor, ridicând brațele ca Hristos crucificat. Motivul luptătorului anonim, creat aici de Goya, opus forței mecanice inumane a violenței organizate, intră în repertoriul de motive care aparțin artei politice .
	b)	1p. pentru descifrarea manierei; 2 p. pentru elucidarea fenomenului comun; Total 3 puncte	Predarea Bredei, pictor Diego Velazquez - manieră realistă de redare a evenimentului istoric prin tonuri verzui și albastre specifice peisajului olandez. Pictură istorică, în care e prezent actul capitulării , umiliința olandezilor, care predau cheile orașului Breda; scena era menită să prezinte idealul spaniol de noblețe cavaleriească față de adversarul învins. Poza realistă a celor doi comandanți este utilizată în pictura istorică a acestei epoci.
	c)	1p. pentru descifrarea manierei; 2 p. pentru elucidarea fenomenului comun; Total 3 puncte	Triumful morții, pictor Pieter Bruegel cel Bătrân - ne duce cu gândul la tradiția medievală a Călărețului Apocalipsei, la scene sinistre și apocaliptice. Tabloul are și un caracter fantastic, metaforic; artistul înfățișează un bărbat față în față cu moartea, care e prezentată lângă toate personajele posibile: masacrul populației civile, incendiul provocat de război care cuprinde orizontul, boli, naufragii etc. – toți sunt egali în fața morții, fie ei regi sau soldați, bătrâni sau tineri. Pictorul prezintă întreaga societate , pentru a arăta că nimeni nu scapă de moarte . Țara este pustie, panorama se întinde până la orizontul atins de război, cerul întunecat de fum... toate cele patru elemente ale naturii sunt parcă legate de moarte: apa este otrăvită, pământul sterp, aerul poluat, focul necruțător...

SUBIECTUL IV (22 puncte)

Relația între conceptele dominante în epocă și artele plastice

Nr. d/o	Item	Scor	Răspunsuri corecte/posibile
1.	<i>Describe particularitățile picturii realiste din secolului al XIX-lea, având în vedere tematica și modalitatea de reprezentare a formei.</i>	1p. pentru definirea curentului artistic; 2p. pentru relatarea tematicii; 2p. pentru modalitatea de reprezentare a formelor. Total 5 puncte	Realismul – reacție antiromantică ia forma realismului, apare în 1850 (Franța, Anglia, Germania); Realismul este o ideologie estetică, în care se pune accentul pe relația dintre artă și realitate ; instrumentul indispensabil al realismului este observarea atentă a realității și reflectarea ei veridică , obiectivă în creație; fondator Gustave Courbet – pictor al scenelor sociale, subiectul devenea într-o operă de artă secundar, tematica ține de perceperea artistului; Școli de pictură realistă au funcționat la Barbizon, Fontainebleau, C. Corot, J. F. Millet, Th. Rousseau, J. Dupré, pânzele lor reprezintă natura reală, nearanjată, vegetația etc.
2.	<i>Prezintă diferențele de viziune plastică între pictura academică și</i>	2p. pentru particularitățile picturii academice; 2p. pentru particularitățile	Pictura academică (Franța), „ arta eternă ” după normele artistice oficiale impuse de Academiiile de pictură, care asigurau monopolul formării profesionale ale pictorilor/sculptorilor etc; care se bazează pe un desen și un colorit similare exercițiilor de școală de artă sau de atelier; pictura academică reproduce un „ model ”

	<i>cea preraphaelită, argumentând răspunsul prin intermediul unei opere semnificative pentru fiecare stil.</i>	picturii preraphaelite; câte 1p. pentru fiecare operă semnificativă pentru fiecare stil. (1+1)=2p. Total 6 puncte	clasic ” și renunță la orice inovație artistică; astfel, operele realizate poartă amprenta „academismului” , se expuneau în Saloanele oficiale; Artiștii reprezentativi: William-Adolphe Bouquereau, Tomas Couture, Hans Makat, Leon Bazille Perrault etc. Opere de referință: A. Cabanel, <i>Nașterea lui Venus</i> ; Émile Munier, <i>Portrete</i> etc. Pictura preraphaelită (Anglia), răsccoală împotriva academismului, metodei care derivă din arta lui Rafael; numiți preraphaeliți ironic; aveau dorința de a-și defini propria viziune creatoare, sursa de inspirație: doctrina creștină a Evului Mediu, scenele cotidiene ale vieții moderne, subiecte din literatură;Reprezentanți: William Holman Hunt, John Everett Millais, Dante Gabriel Rossetti, Edward Burne-Jones. Opere de referință: W. H. Hunt <i>Țărmurile noastre englezești</i> ; J. E. Millais <i>Ofelia</i> ; D. G. Rossetti <i>Beata Beatrix</i> etc
3.	<i>Identifică momentele de constituire ale modernității în opera lui Eduard Manet.</i>	1p. pentru definirea curentului artistic; 2p. pentru relatarea tematicii; 2p. pentru modalitatea de reprezentare a formelor. Total 5 puncte	Opera lui Eduard Manet , remarcabil exponent al artei pre-impresioniste franceze, se încadrează în normele picturale impuse de curent, prezintă lumea sub forma unor efecte de lumină, redată prin tonuri clare, trasate în tușe mari ; aspectele din natură apar ca o alternanță de pete luminoase și întunecate, care se pun reciproc în valoare. Sub influența creațiilor italiene, spaniole, olandeze, Manet își perfecționează stilul; Lucrările lui au fost întâmpinate cu rezerve de opinia publică/critici; criticile se datorau noutății artei sale; tabloul „Dejunul pe iarbă”, inspirat din tabloul venețianului Giorgione și „Olympia”(inspirat de la Tiziano) stârnește nemulțumiri, principalul neajuns că lipsise personajele de trăsăturile clasice ; Manet introduce în pictură un raport precis între culoare și lumină;
4.	<i>Describe modul de reprezentare a lumii în pictura impresionistă, având în vedere: spațiul, forma, lumina și culoarea.</i>	1p. pentru descrierea tematicii; 1p. pentru descrierea tehnicilor și materialelor de lucru; 1p. pentru descrierea spațiului; 1p. pentru descrierea formei; 1p. pentru descrierea luminii; 1p. pentru descrierea culorilor. Total 6 puncte	Impresionismul (<i>Impression, soleil levant</i>) este o mișcare artistică, apărută în Franța și care marchează desprinderea artei moderne de academismul tradițional. Pictura impresionistă s-a dezvoltat în perioada cuprinsă între 1867 și 1886, caracterizată prin concentrarea asupra impresiilor produse de o scenă sau de un obiect, asupra mobilității fenomenelor, mai mult decât asupra aspectului stabil și conceptual al lucrurilor, preferând pictura în aer liber și folosind o cromatică pură și tușe fine de penel pentru a simula lumina reală; umbra este colorată; paleta coloristică este dominată de tonuri vii, armonizate; amestecul de culori se produce pe pânză (nu pe paletă), vopseaua se aplică în linii, virgule, așa încât ele să se combine de la o anumită distanță, fiind un melanj de fire și trăsături de culoare; Impresionismul își propune să depășească convențiile impuse de Academiiile de artă, fiind criticați de consumatorii de artă; reprezentanți: C. Pissarro, C. Monet, A. Sisley, E. Degas, Au. Renoir, Berthe Morisot.

SUBIECTUL V (16 puncte)

Interpretare iconografică și iconologică a unui stil sau a creației plastice

Nr. d/o	<i>Elaborează un eseu cu genericul: „Arta oficială” și „Arta alternativă”</i>					
	În elaborarea eseului te vei referi la:					Scor total 16 puncte
1.	o epocă istorică (<i>la alegere</i>) și descrierea particularităților de bază ale acesteia;	L	0	1	2	
2.	factorii extra-estetici, care au contribuit la apariția și dezvoltarea tendințelor estetice;	L	0	1	2	
3.	analiză comparativă a limbajelor plastice ale celor două tendințe;	L	0	1	2	3 4
4.	artiști reprezentativi și opere de referință din artă națională/ internațională (<i>ramura artelor plastice la alegere</i>);	L	0	1	2	3 4
5.	statutul și rolul artistului în contextul epocii respective;	L	0	1	2	
6.	Actualitatea / perspectivele / viziunea personală față de tendințele menționate.	L	0	1	2	